

Predgovor

U proljeće 2001. godine Zaklada Friedrich Ebert pokrenula je, u kontekstu Pakta o stabilnosti u Jugoistočnoj Europi i u suradnji s nizom nacionalnih institucija u pojedinim zemljama, regionalni projekt pod nazivom "Lokalna samouprava i decentralizacija u Jugoistočnoj Europi". Projekt se bavi stanjem i reformama lokalne samouprave i decentralizacijom u zemljama regije. U projekt su uključene sljedeće države: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Mađarska, Makedonija, Rumunjska, Slovenija te Srbija i Crna Gora. U svim su tim zemljama već započele, a dijelom su i provedene, reforme lokalne uprave, dok se istodobno raspravlja o daljnjim poželjnim reformskim koracima. Budući da su zemlje regije započele proces tranzicije u sličnim uvjetima, reforme su dovele do sličnih problema i interesa na području lokalne uprave. Stoga su razmjena iskustava i dijalog o različitim pristupima problemima lokalne uprave korisni za sve aktere u regiji, što može pomoći da se odaberu uspješne reformske strategije i izbjegnu nepotrebni neuspjesi.

Polazeći od tih pretpostavki projekt ima za cilj da podupre javnu debatu o tim temama s političarima koji donose odluke, istraživačima i stručnjacima na nacionalnoj i lokalnoj razini. Krajnji su adresati ovog projekta, međutim, politički praktičari na lokalnoj razini, koji pokreću i provode reformske programe u lokalnim jedinicama. Kako bi se postigao taj cilj, projekt se ostvarivao na dva paralelna kolosjeka: s jedne strane, kroz regionalne seminare sa stručnjacima iz zemalja regije i kroz objavljivanje rezultata tih seminara radi njihove uporabe u nacionalnim radionicama na lokalnoj razini, a s druge strane kroz nastojanje da se napravi priručnik s primjerima najbolje prakse.

Od početka projekta 2001. godine održano je deset seminara s regionalnom skupinom stručnjaka, koji su se bavili odabranim temama važnim za lokalnu samoupravu. Rezultati seminara dokumentirani su u

odgovarajućim publikacijama na engleskom jeziku i distribuirani zainteresiranim potencijalnim čitateljima u državama Jugoistočne Europe: lokalnim i regionalnim upravama i njihovim udruženjima i savezima, istraživačkim i akademskim institucijama te pojedincima zaduženim za poslove lokalnih zajednica. U bilješki na kraju predgovora navedene su publikacije ovoga projekta na engleskom jeziku. No da bi rezultati seminara postali dostupni praktičarima u lokalnim upravama, bilo je nužno prevesti neke od publikacija na jezike država u regiji. Te su knjige potom korištene kao stručni materijal u radionicama za članove lokalnih uprava i druge zainteresirane aktere na lokalnoj razini. Knjige izdane na hrvatskom jeziku navodimo u bilješki na kraju.

Kako bi se omogućilo da upravo najuspješnije inicijative i praktična iskustva na lokalnoj razini budu dostupni svim zainteresiranima, sudionici projekta predložili su da se napravi priručnik koji bi sadržavao zbirku primjera najbolje prakse, oslanjajući se pritom prije svega na znanje stručnjaka i dostupna iskustva iz zemalja regije, budući da bi oni mogli biti razumljiviji ovdašnjim potencijalnim čitateljima od iskustava i modela iz zapadnih zemalja. Priručnik je zamišljen kao izvor ideja i inspiracije za praktičare, članove gradskih i općinskih uprava, gradonačelnike i općinske načelnike i druge pojedince koji se bave pitanjima lokalnog razvoja i lokalne samouprave. Priručnik daje opći pregled tema važnih za lokalni razvoj, prikazujući stanje na nizu odabranih područja lokalne samouprave u regiji i nudeći nekoliko studija slučaja koje mogu poslužiti kao model. Priručnik stoga nije pisan samo za usku stručnu publiku, nego je jezikom i stilom namijenjen širem krugu čitatelja.

Obrađeno je sljedećih osam tema koje su važne za lokalni razvoj: ekonomski razvoj, upravljanje lokalnom jedinicom (općinom ili gradom), financiranje javnih usluga, razvoj zajednice, građanska participacija, lokalni programi za etničke manjine, oblici suradnje lokalnih jedinica te zaštita okoliša. Tih je osam poglavlja usredotočeno na jednu glavnu temu: lokalni razvoj u kontekstu nadležnosti kojima raspolažu lokalna samouprava i decentralizirane strukture. Poglavlja su pisana kao uvod u dane probleme na različitim područjima lokalnog razvoja i kao prikaz studija slučaja koje nude moguća rješenja problema.

Priloge u ovom priručniku napisala je skupina autora iz regije, a temelje se na iskustvima i primjerima iz nekih zemalja regije. Neke od primjera prikupili su i drugi suradnici koji se bave lokalnim razvojem. U ime Zaklade Friedrich Ebert htio bih zahvaliti svim suradnicima i autorima,

osobito Urbanom institutu u Zagrebu za njihovu pomoć u prikupljanju studija slučaja te profesoru Nenadu Zakošek i Ani Briški za njihovo uređivanje knjige.

Rüdiger Pintar
Friedrich Ebert Stiftung

Publikacije projekta koje je izdao zagrebački ured Zaklade Friedrich Ebert Stiftung:

1. *Local Self Government and Decentralization in South-East Europe. Proceedings of the Workshop Held in Zagreb, 6th April 2001*, 2001.
2. *Financing Local Self-Government. Case Studies from Germany, Slovenia and Croatia*, 2001.
3. *The Interreg Model. Practical Experience in Cross Border Co-Operation*, 2001.
4. *Citizens Participation in Local Self-Government. Experiences of South-East European Countries*, 2001.
5. *Decentralizing Government. Problems and Reform Prospects in South-East Europe*, 2002.
6. *National Minorities in South-East-Europe. Legal and Social Status at Local Level*, 2002.
7. *Executive and Legislature at Local Level. Structure and Interrelation in Countries of South-East Europe*, 2002.
8. *Economic Development on the Local and Regional Level. Initiatives in South-East Europe*, 2003.
9. *Reforms of Public Services. Experiences of Municipalities and Regions in South-East Europe*, 2003.
10. *Reforming Local Public Administration. Efforts and Perspectives in South-East European Countries*, 2004.

Sve navedene publikacije dostupne su u pdf-u i na našoj Internet stranici na adresi <http://www.fes.hr>. Neke od publikacija prevedene su i objavljene na jezicima zemalja obuhvaćenih projektom. Na hrvatskom su objavljene sljedeće dvije knjige: *Decentralizacija i sudjelovanje građana na lokalnoj razini* i *Financiranje lokalne samouprave: Studije slučaja Njemačke, Slovenije i Hrvatske*.